

PROGRAMA ANALITICĂ

CONTRACTUL DE VÎNZARE CUMPĂRARE

1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de vânzare- cumpărare
2. Condițiile de validitate ale contractului de vânzare-cumpărare
 - 2.1. Consimțământul părților
 - 2.2. Capacitatea părților
 - 2.3. Obiectul contractului
 - 2.3.1. lucrul vândut
 - 2.3.2. prețul
3. Efectele contractului de vânzare- cumpărare
 - 3.1. Obligațiile vânzătorului
 - 3.1.1. predarea lucrului vândut
 - 3.1.2. obligația de garanție
 - contra evicțiunii
 - contra viciilor lucrului
 - 3.2 Obligațiile cumpărătorului
 - 3.2.1. plata prețului
 - 3.2.2. luarea în primire a lucrului vândut
 - 3.2.3. suportarea cheltuielilor vânzării

CONTRACTUL DE SCHIMB

CONTRACTUL DE DONAȚIE

1. Noțiune
2. Condițiile de validitate ale contractului de donație
 - 2.1. Obiectul contractului
 - 2.2. Condiții de formă
 - 2.3. Capacitatea părților
 - 2.4. Principiul irevocabilității donațiilor
 - 2.5. Revocabilitatea donațiilor între soți
3. Donațiile simulate, indirecte și darurile manuale
4. Efectele contractului de donație
 - 4.1. Între părți
 - 4.1.1. Obligațiile donatorului
 - 4.1.2. Obligațiile donatarului
 - 4.2. Opozabilitatea efectelor contractului față de terți

5. Cauzele legale de revocare a donațiilor
 - 5.1. Revocarea pentru ingraturitudine
 - 5.2. Revocarea pentru surveniență de copil

CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE

1. Noțiune
2. Caractere juridice
3. Condițiile de validitate
 - 3.1. Capacitatea părților
 - 3.2. Obiectul contractului
4. Efectele contractului de locațiune
 - 4.1. obligațiile locatarului
 - 4.2. obligațiile locatorului
5. Încetarea locațiunii

CONTRACTUL DE MANDAT

1. Noțiune
2. Condițiile de validitate ale contractului de mandat
3. Efectele contractului de mandat
 - între părți
 - a. obligațiile mandatarului
 - b. obligațiile mandantului
 - față de terți
4. Încetarea contractului de mandat

ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ (COMODATUL)

1. Noțiune
2. Caractere juridice
3. Condițiile de validitate
4. Efectele contractului de comodat
 - obligațiile comodatarului
 - obligațiile comodantului
5. Stingerea efectelor comodatului

ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE

1. Noțiune
2. Caracterele juridice
3. Condițiile de validitate
4. Efectele împrumutului de consumație
 - obligațiile împrumutatului
 - obligațiile împrumutătorului
5. Stingerea împrumutului de consumație

CONTRACTUL DE DEPOZIT

1. Noțiune
2. Caracterele juridice
3. Felurile contractului de depozit
 - 3.1 Depozitul obișnuit (voluntar)
 - 3.1.1. Condițiile de validitate
 - 3.1.2. Efectele contractului de depozit obișnuit
 - obligațiile depozitarului
 - obligațiile deponentului
 - 3.2 Depozitul necesar
 - 3.3 Depozitul neregulat
 - 3.3.1. Depozitul neregulat în dreptul comun
 - 3.3.2. Depunerile de bani la CEC

CONTRACTUL DE SOCIETATE CIVILĂ

1. Noțiune
2. Caracterele contractului de societate
3. Domeniul de aplicare
4. Aportul social
5. Încetarea societății civile

CONTRACTUL DE TRANZACȚIE

1. Noțiune
2. Caractere juridice
3. Condițiile de validitate ale contractului de tranzacție
4. Efectele contractului de tranzacție

CONTRACTUL DE VÂNZARE – CUMPĂRARE

1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de vânzare - cumparare

A. Noțiunea

Vânzarea – cumpărarea este un contract prin care una dintre părți - vânzătorul – strămută proprietatea unui bun al său asupra celeilalte părți – cumpărătorul – care se obligă în schimb a plăti vânzătorului prețul bunului vândut (art.1294 C.civ.).

Obs. : Nu pot forma obiectul contractului de vânzare – cumpărare drepturile personale nepatrimoniale și cele patrimoniale care :

- au caracter strict personal (drept real de uz, dreptul de abitație al soțului supraviețuitor,etc)
- sunt prevăzute de lege ori sunt contractate *intuitu personae* (ex. drept de întreținere, dreptul de pensie, etc).

B Caractere juridice

Vânzarea este un contract :

- *sinalagmatic (bilateral)* – dă naștere la obligații reciproce între părțile contractante (vânzătorul are obligația să predea lucrul vândut și să-l garanteze pe cumpărător iar cumpărătorul are obligația să plătească prețul);

- *cu titlu oneros* – ambele părți urmăresc anumite interese patrimoniale (vânzătorul urmărește să primească prețul iar cumpărătorul urmărește să primească bunul cumpărat);

- *comutativ* – existența și întinderea obligațiilor reciproce sunt cunoscute de părți de la încheierea contractului;

- *consensual* – poate fi încheiat prin simplul acord de voință fără îndeplinirea vreunei formalități și fără remiterea bunului vândut și a prețului în momentul încheierii contractului;

- *translativ de proprietate* din momentul încheierii lui – prin efectul realizării acordului de voință și independent de predarea lucrului și de plata prețului se produce nu numai încheierea contractului dar operează și transferul dreptului de proprietate de la vânzător la cumpărător.

2. Condițiile de validitate ale contractului de vânzare – cumpărare

Pentru a fi valabil încheiat, contractul de vânzare – cumpărare trebuie să îndeplinească următoarele elemente:

A. Consimțământul

Vânzarea se încheie prin consimțământul părților. În vederea formării contractului, acordul de voință este totdeauna necesar și suficient.

B. Capacitatea părților

Conform art.1306 C.civ. pot cumpăra toți cei cărora nu le este oprit prin lege.

Regula - *Capacitatea* ; Excepția – *Incapacitatea*

În ceea ce privește capacitatea de exercițiu, în materia contractului de vânzare cumpărare se aplică regulile generale. Cum vânzarea cumpărarea este, în principiu, un act de dispoziție, părțile trebuie să aibă capacitate de exercițiu deplină, iar persoanele lipsite de capacitate sau cu capacitate de exercițiu restrânsă trebuie să încheie contractul prin ocrotitorul legal, respectiv cu încuviințarea acestuia și în toate cazurile, cu autorizația autorității tutelare.

Incapacități speciale

a) Vânzarea între soți este interzisă

Conform art.937 C.civ. donația între soți este revocabilă; scopul interdicției vânzării între soți este de a împiedica pe aceștia să realizeze sub aparența unei vânzări simulate, donații irevocabile.

Nerespectarea interdicției vânzării între soți duce la nulitatea relativa a contractului , anularea putând fi cerută de oricare dintre soți, de moștenitorii rezervatari sau de creditorii, fără ca ei să fie obligați să dovedească fraudarea drepturilor.

b) Conf. art. 1308 pct.1 C.civ., *tutorii* nu pot cumpăra bunurile persoanelor de sub tutela lor atâta timp cât socotelile definitive ale tutelei n-au fost date și primite – art.809 C.civ.

c) *Mandatarii*, convenționali și legali, împuterniciți a vinde un lucru, nu pot să-l cumpere - art.1308 pct.2 C.civ.

d) Persoanele care *administrează* bunuri ce aparțin statului, comunelor, orașelor, municipiilor sau județelor , nu pot cumpăra bunurile aflate în administrarea lor – art. 1308 pct.3 C.civ.

e) *Funcționarii publici* nu pot cumpăra bunurile statului sau unităților administrativ-teritoriale care se vând prin mijlocirea lor – art. 1308 pct.4 C.civ.

f) *Judecătorii, procurorii și avocații* nu pot deveni cesionari de drepturi litigioase care sunt de competența Curții de Apel în a cărei circumscripție își exercită funcția sau profesia – art.1309. C.civ.

g) *Persoanele insolabile* nu pot cumpăra bunuri mobile care se vând prin licitație publică – art.535 C.pr.civ.

h) Cetățenii străini și apatrizi nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor – art.41 alin.2 Constituție.

C. Obiectul Contractului

Vânzarea cumpărarea dă naștere la două obligații reciproce:

- obligația vânzătorului : lucrul vândut
- obligația cumpărătorului : prețul

1. Lucrul vândut – condiții

- a) Lucrul să fie în comerț (în circuitul civil)
- b) Lucrul să existe;
- c) Lucrul să fie determinat sau determinabil,licit și posibil;
- d) Vânzătorul trebuie să fie proprietarul lucrului.

2. Prețul – condiții

- a) Prețul să fie stabilit în bani;
- b) Prețul să fie determinat sau determinabil;
- c) Prețul să fie sincer și serios.

3. Efectele contractului de vânzare cumpărare

Efecte : obligațiile pe care contractul le crează în sarcina părților contractante

A. Obligațiile vânzătorului

a) *Predarea lucrului vândut* – punerea lucrului vândut la dispoziția cumpărătorului art. 1314-1334

Predarea se face la locul unde se află lucrul vândut în momentul contractării – art.1319 C.civ. (dacă bunul este individualizat)

În celelalte cazuri, potrivit regulilor generale, predarea se face la domiciliul vânzătorului

Cheltuielile de predare (cântărire, măsurare, numărare) sunt în sarcina vânzătorului iar cele ale ridicării de la locul predării (încărcare, transport, descărcare) în sarcina cumpărătorului – dacă nu este stipulație contrară.

b) *Obligația de garanție* – vânzătorul trebuie să-l garanteze pe cumpărător de liniștita folosință a lucrului (contra evicțiunii) și de utila folosință a lucrului (contra viciilor)

CONTRACTUL DE SCHIMB

1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de schimb

Schimbul este un contract prin care părțile numite copermutanți își dau un lucru pentru altul (art.1405 c.civ.).

Schimbul, ca și vânzarea este un contract sinalagmatic (bilateral), cu titlu oneros,comutativ și consensual. De asemenea este un contract translativ de proprietate; poate, asemănător vânzării, mijlocii și transmiterea altor drepturi reale sau de creanță. Dacă echivalentul este o obligație de a face sau a nu face contractul nu mai este de schimb ci un contract nenumit. Dacă echivalentul este o sumă de bani, atunci contractul este de vânzare-cumpărare.Dacă însă ambele prestații au ca obiect sume de bani, atunci contractul este unul de schimb.

2. Reguli speciale

Dacă se dovedeste că în cazul unei operațiuni de schimb unul dintre contractanți nu este proprietarul lucrului predat, copermutantul primitor este îndreptățit să refuze predarea lucrului ce s-a oferit a da în schimb, putând fi constrâns numai a întoarce pe cel primit (art.1407 c.civ.).

3. Schimbul de imobile

Imobilele (inclusiv terenurile) nefiind scoase din circuitul civil pot forma obiectul unui contract de schimb.

Imobilele care nu pot forma obiectul contractului de vânzare-cumpărare nu pot face nici obiectul unui contract de schimb. De asemenea, incapacitățile speciale ce vizează dobândirea de terenuri agricole numai în limita de 100 ha pe familie și cele care nu permit cetățenilor străini și apatrizilor să dobândească dreptul de proprietate asupra terenurilor de orice fel, operează și în domeniul schimbului.

Celelalte drepturi reale asupra imobilelor, în măsura în care pot fi dobândite, pot forma și obiectul schimbului.

Pentru toate ipotezele în care un teren se schimbă cu un alt teren, legea precizează că fiecare teren dobândește situația juridică a terenului pe care îl înlocuiește, cu respectarea drepturilor reale (art.51 alin.3 din Legea 18/1991).

CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE

NOȚIUNE

Locațiunea este un contract prin care o persoană, numită locator, se obligă să asigure unei alte persoane, numită locatar (chiriaș), folosința temporară, totală sau parțială, a unui bun în schimbul unei sume de bani sau unei alte prestații, numită chirie (art. 1411 c.civ).

Prin locațiune se transmite doar dreptul de folosință al bunului, iar nu dreptul de proprietate.

CARACTERE JURIDICE

1. este un contract sinalagmatic – dă naștere la obligații reciproce în sarcina ambelor părți; locatorul se obligă să asigure folosința vremelnică a lucrului închiriat, iar locatarul se obligă să plătească locatorului prețul locațiunii.
2. este un contract cu tirlu oneros – ambele părți urmăresc un interes patrimonial propriu.
3. este un contract comutativ- existența și întinderea obligațiilor nu depinde de hazard,
4. este un contract consensual – se încheie prin simplul acord de voință, fie și tacit al părților, fără vreo formalitate;
5. este un contract cu executare succesivă, în timp.

Întrucât se transmite doar dreptul de folosință temporară a lucrului închiriat, iar nu dreptul de proprietate, riscul pieirii fortuite este suportat de locator.

CONDȚIILE DE VALIDITATE

1. Capacitatea părților.

Atât locatarul cât și locatorul trebuie să aibă capacitatea, respectiv, să îndeplinească condițiile cerute pentru a face acte de administrare.

În cazul imobilelor însă, dacă durata locațiunii depășește termenul de 5 ani, este considerată de lege ca act de dispoziție și locatorul va trebui să aibă capacitatea, respectiv să îndeplinească condițiile cerute de lege pentru a face acte de dispoziție.

Dat fiind faptul că locațiunea nu transmite dreptul de proprietate, locatorul poate să nu fie proprietarul lucrului dat în locațiune.

2. Obiectul contractului.

Lucrul închiriat poate fi un lucru mobil sau imobil, corporal sau incorporal, dar în toate cazurile cu condiția să nu se distrugă sau să se consume prin folosință conform destinației după natura obiectului sau conform destinației stabilită prin acordul părților. Înseamnă că obiectul

locațiunii îl formează lucruri nefungibile (individual determinate) după natura lor sau după voința părților. Un lucru viitor poate forma obiectul contractului, cu excepția bunurilor dintr-o moștenire nededeschisă (art.965 c.civ.).

Prețul pe care locatarul îl plătește în schimbul folosinței lucrului se numește chirie. Chiria se fixează în raport cu durata contractului, fie global, fie pe unități de timp (ziua, luna, anul) și se plătește la termenele stipulate, de regula în mod succesiv.

Chiria trebuie să fie determinată în momentul încheierii contractului. Dar ea poate fi determinabilă, de exemplu, lăsată la aprecierea unui terț.

Sub sancțiunea nulității, chiria trebuie să fie sinceră și serioasă.

EFECTELE CONTRACTULUI DE LOCAȚIUNE

1. Obligațiile locatorului

Obligația de predare. Predarea lucrului dat în locațiune se poate cere la termenul convenit de părți (imediat dacă nu s-a prevăzut un termen) și – în lipsă de stipulație contrară – la locul unde se găsea lucrul în momentul contractării și cu cheltuiala locatorului.

Obligația efectuării reparațiilor. Locatorul trebuie să mențină lucrul în stare de a servii la întrebuințarea pentru care a fost închiriat. Pentru aceasta, locatorul trebuie să efectueze reparațiile necesare în timpul locațiunii, dacă în cursul ei bunul are nevoie de asemenea reparații. Locatorul nu trebuie să efectueze reparațiile numite locative, care – din momentul predării – sunt în sarcina locatarului.

Obligația de garanție. Locatorul răspunde de tulburările provenite : din propria faptă, de la terți, și din viciile lucrului.

Locatorul este obligat să se abțină de la orice fapt personal, care ar avea drept consecință tulburarea locatarului în folosința lucrului, tulburare de fapt sau de drept.

Dacă tulburare provine de la un terț, legea distinge între tulburare de fapt și tulburarea de drept.

Locatorul nu răspunde de tulburarea cauzată prin faptul unui terț care nu invocă un drept asupra bunului. Împotriva acestei tulburări locatarul se poate apăra singur prin intermediul acțiunilor posesorii. Dacă însă terțul invocă un drept asupra lucrului dat în folosință, locatorul este dator a-l apăra pe locatar împotriva unei astfel de tulburări.

De asemenea, locatorul îl garantează pe locatar pentru viciile ascunse ale lucrului care îl fac impropriu pentru întrebuințarea avută în vedere de părți la încheierea contractului.

2. Obligațiile locatarului

Obligația de a întrebuința lucrul ca un bun proprietar și potrivit destinației. Potrivit art. 1429 alin.1 c.civ. , locatarul trebuie să întrebuințeze lucrul închiriat ca un bun proprietar și numai la destinația determinată prin contract, iar în lipsă, la destinația determinată de natura lucrului sau destinația sa anterioară. Dacă locatarul nu întrebuințează bunul potrivit destinației, locatorul va putea cere repunerea lucrului în starea anterioară sau rezilierea contractului cu daune-interese. Sunt permise însă lucrările de mică însemnătate care nu duc la schimbarea destinației (montarea telefonului), dar pe care locatorul la încetarea contractului poate cere locatarului să repună lucrul în starea inițială, respectiv să le ridice. Dacă locatorul nu cere ridicarea îmbunătățirilor, atunci locatarul are dreptul să fie dezdăunat cu contravaloare acestora.

Obligația de a întrebuința lucrul ca un bun proprietar implică obligația de a întreține lucrul pe toată perioada locațiunii, ceea ce presupune efectuarea reparațiilor locative.

Plata chiriei – locatarul trebuie să plătească prețul locațiunii la termenele stipulate. În lipsă de stipulație contrară plata se face la domiciliul debitorului.. În caz de neexecutare a acestei obligații, locatorul poate cere executarea silită, rezilierea contractului, beneficiind și de privilegiul locatarului asupra mobilelor locatarului.

Restituirea lucrului – după încetarea locațiunii, locatarul trebuie să predea lucrul în starea în care a fost predat conform inventarului făcut. În lipsă de inventar există prezumția că locatarul a primit lucrul în bună stare. Restituirea lucrului poate fi cerută de locator printr-o acțiune personală (izvorâtă din contract), fie printr-o acțiune în revendicare.

Locatarul nu răspunde de pieirea sau deteriorarea lucrului din cauza vechimii, forței majore sau cazului fortuit.

Răspunderea pentru incendii. Locatarul va răspunde pentru incendiu, afară de cazul în care va dovedi că incendiul s-a propagat de la un imobil vecin.

Apărarea contra uzurpatorilor. Prin uzurpare se înțelege orice atingere provenită de la un terț asupra proprietății sau posesiei lucrului dat în locațiune. Dacă locatorul nu are știință de încercarea de uzurpare, locatarul trebuie să-l înștiințeze în termen util pentru ca să fie în măsură să se apere. Dacă locatarul omite să-l informeze pe locator, el va răspunde de prejudiciul suferit de locator ca urmare a uzurpării.

ÎNCETAREA LOCAȚIUNII

Pe lângă acordul de voință al părților, contractul de locațiune încetează prin:

1. denunțarea unilaterală. Dacă părțile sau legea n-au stabilit durata locațiunii, contractul ia sfârșit prin denunțarea unilaterală de către oricare dintre părți, cu condiția respectării termenului de preaviz (art. 1436 alin. 2 c.civ.). Prin termen de preaviz se înțelege intervalul de timp dintre manifestarea de voință de a desface contractul și data la care contractul urmează să înceteze în urma denunțării. Legea nu prevede vreo formă specială pentru denunțare.
2. expirarea termenului – locațiunea încetează de drept prin ajungerea la termen. Dacă însă locatarul continuă să folosească lucrul fără vreo opoziție din partea locatorului are loc tacita relocațiune, ceea ce înseamnă că operează un nou contract de locațiune, dar de data aceasta fără temen și fără garanțiile din primul contract, întrucât garanțiile trebuie prevăzute expres și nu pot fi prelungite peste termenul stipulat
3. rezilierea pentru neexecutare. Nu orice executare dă dreptul celeilalte părți de a cere rezilierea contractului, ci numai neexecutarea unei obligații principale (abuzul de folosință, neplata chiriei, schimbarea destinației).
4. pieirea lucrului. Dacă pieirea este totală contractul este desfăcut de drept, întrucât nu poate exista contractul fără obiectul locațiunii.. Dacă pieirea este parțială rezilierea este judiciară, locatarul având alegere fie între a cere o reducere a chiriei, fie defacerea contractului.
5. desființarea titlului locatorului, caz în care se desființează și contractul de locațiune, întrucât locatorul nu mai poate să asigure locatarului folosința lucrului.
6. efectele înstrăinării lucrului prin acte între vii . Dacă locatorul vinde lucrul cumpărătorul este obligat să respecte locațiunea făcută înainte de vânzare, cu condiția ca aceasta să fie încheiată prin înscris autentic sau prin înscris sub semnătură privată dar cu dată certă anterioară vânzării. Dacă contractul este încheiat pe mai mult de 3 ani el trebuie să fie transcris în caz contrar termenul locațiunii se reduce la trei ani.

CONTRACTUL DE DONAȚIE

1. Noțiunea și condițiile de validitate ale contractului de donație

A. Noțiunea și interpretarea contractului

Donația este un contract cu titlu gratuit, unilateral în principiu translativ de proprietate, irevocabil și solemn, prin care donatorul își micșorează patrimoniul său, în favoarea donatarului, cu unul sau mai multe bunuri, fără a urmării să primească ceva în schimb (art.801 și 803 c.civ.).

B. Condițiile de validitate ale contractului de donație

a) *Obiectul contractului*. Bunul sau dreptul care formează obiectul contractului trebuie să fie în circuitul civil, să fie determinat sau determinabil, posibil, licit și să existe sau să poată exista în viitor.

Dintre bunurile viitoare numai succesiunile nedeschise nu pot forma obiectul donației (art.702 și art.965 c.civ.).

Dacă bunul donat este individual determinat donatorul trebuie să aibă calitatea de proprietar. Dacă contractul are ca obiect lucrul altuia, donația este nulă absolut în toate cazurile.

b) *Condiții de formă*. Momentul în care ia ființă contractul de donație este cel al acceptării ofertei de donație (art.814 – 817 c.civ.), consimțământul părților urmând a fi materializat printr-un act autentic.

În cazul în care contractul de donație se încheie între absenți, prin ofertă și acceptare separate, atât oferta de a dăruia cât și acceptarea trebuie să fie făcute în formă autentică.

Pentru validitatea donației acceptate printr-un înscris separat, se mai cere ca acceptarea să aibă loc în timpul vieții donatorului. În caz de moarte a donatorului mai înainte de acceptare, oferta devine caducă (bineînțeles și donatarul trebuie să fie în viață în momentul acceptării, când se realizează acordul de voință necesar încheierii contractului).

Dacă donatarul încetează din viața înainte de acceptare, moștenitorii săi nu pot accepta donația, deoarece autorul lor nu le-a putut transmite nici un drept, iar oferta de donație s-a făcut *intuitu personae*.

Acceptarea donației, ce se efectuează tot în formă autentică, trebuie să fie comunicată (notificată) donatorului, în timpul vieții lui. Acesta din urmă poate revoca donația, tacit sau expres, dar numai până în momentul notificării acceptării.

c) *Capacitatea partilor.*

Incapacități de a dispune:

- minorii și persoanele puse sub interdicție judecatorească nu pot încheia contract de donație, în calitate de donatori, nici prin reprezentanți legali (parinți sau tutori) și nici personal cu încuviințarea ocrotitorului legal;
- în favoarea tutorelui, minorul nu poate dispune prin donație nici după ce a ajuns la majorat, cât timp autoritatea tutelară n-a dat tutorelui descărcare pentru gestiunea sa (art.809 c.civ. și art. 141 c.fam.). Face excepție situația în care tutorele este ascendentul minorului.

Incapacități de a primi

- nu au capacitatea de a primi donații (direct) persoanele neconcepute (art.808 c.civ.; infans conceptus poate fi gratificat) și organizațiile care nu au dobândit personalitate juridică;
- cetățenii străini și apatrizii nu pot primi donații având ca obiect dreptul de proprietate asupra terenurilor (art.41 alin.2 din Constituție);
- medicii și farmaciștii care au tratat o persoană de boala de care moare (aceea boală fiind cauza morții) nu pot primi donațiile făcute de bolnav în favoarea lor în cursul acestei boli. Această dispoziție se aplică și preoților care au asistat pe donator din punct de vedere religios în cursul ultimei boli;
- minorii și interzișii au dreptul de a primi donații, dar nu au exercițiul acestui drept. În principiu, donația făcută unui incapabil sau cu capacitate de exercițiu restransă se acceptă prin reprezentanții săi legali;
- surdo-mutul care nu știe să scrie nu poate accepta o donație decât cu asistarea unui curator special numit de autoritatea tutelară;

Nerespectarea incapacităților – arta de a face cât și de a primi donații, se sancționează, de regulă, numai cu nulitatea relativă a contractului, nulitatea putând fi invocată de cel ocrotit (prin ocrotitorul său legal dacă e cazul) sau de succesorii săi în drepturi.

În unele cazuri, când incapacitățile sunt dictate de interese de ordine publică, sancțiunea este nulitatea absolută a contractului.

d) *Principiul irevocabilității donațiilor*

Liberalitățile între vii sunt, prin esența lor, irevocabile. Irevocabilitatea donațiilor, reglementată prin texte de lege speciale (art.801 și 822-824 c.civ.).

Orice clauză sau condiție a cărei îndeplinire atârna de voința donatorului și care iar da posibilitatea de a zădărnici sau micșora, direct sau indirect, foloasele gratuite pe care contractul le creează pentru donatar sunt incompatibile cu esența donațiilor, atrăgând nulitatea lor absolută.

Clauze incompatibile cu principiul irevocabilității:

- condițiile potestative : caracterul de incompatibilitate nu permite stipularea unei condiții suspensive sau rezolutorii potestative din partea donatorului;
- plata datoriilor viitoare nedeterminate § este nulă donatia ce impune donatarului plata datoriilor pe care donatorul le-ar contracta în viitor și a căror valoare nu a fost specificată prin actul de donație;
- dreptul de a dispune de bunul datorat : în cazul în care donatorul și-a rezervat dreptul de a dispune de un bun sau de o sumă determinată din bunurile dăruite, donația este nulă cu privire la acel bun sau acea sumă;

e) *Revocabilitatea donatiilor între soți* : contractul de donație încheiat între soți (în timpul căsătoriei) poate avea ca obiect numai bunurile proprii ale soțului donator.

Codul civil prevede - ca o derogare de la principiul irevocabilității donațiilor – că orice donație făcută între soți în timpul căsătoriei este revocabilă.

2. Donațiile simulate, indirecte și darurile manuale

Donațiile simulate

– *donațiile deghizate* : donația este deghizată când ea apare încadrată într-o operațiune juridică cu titlu oneros. În acest caz, actul public este simulat, neadevărat și ascunde o donație.

Donațiile deghizate, ascunse sub aparența unui contract cu titlu oneros, sunt, în principiu, valabile; deghizarea – simulația, în general, nu este sancționată cu nulitatea.

Pentru validitatea acestor donații nu se cere respectarea formei autentice, ci numai a formei prevăzute de lege pentru contractul care deghizează donația.

- *Donațiile prin interpunere de persoane* – în cazul donației prin interpunere de persoane, simulația nu vizează natura gratuită a contractului, ci persoana adevăratului donatar. Se recurge la această formă

a simulației, de exemplu, în cazul în care adevăratul donatar este incapabil să primească liberalități de la donator sau gratificarea sa ar provoca ecouri nefavorabile în familia donatorului.

Donatiile indirecte

Sunt acte juridice încheiate (nesimulat) cu intenția de a gratifica, dar îndeplinite pe calea unui act juridic diferit de contractul de donație.

Actele cele mai întrebuițate pentru realizarea unei donații indirecte sunt :

- *Renunțarea la un drept* – nu este prin ea însăși o liberalitate. Dar dacă renunțarea este făcută cu intenția de a gratifica, atunci ea are ca rezultat facerea unei liberalități

- *Remiterea de datorie* – prin care un creditor, cu acordul debitorului, renunță, total sau parțial, cu titlu gratuit, la valorificarea unui drept de creanță;

- *Stipulația în favoarea unei terțe persoane* – făcută cu intenția de a gratifica. Această donație se realizează independent de acceptarea donației de către donatar și de notificarea acceptării donatorului, întrucât dreptul stipulat în favoarea donatarului se naște direct și nemijlocit în patrimoniul său din momentul încheierii contractului.

Darurile manuale

Darul manual reprezintă o categorie specială de donație pentru validitatea căreia se cer două elemente:

- acordul de voință pentru a transfera și dobândi un drept cu titlu gratuit;
- tradițiunea, predarea efectivă și reală a bunului dăruit.

Datorită faptului că tradițiunea reală este un element esențial al darului manual, numai bunurile mobile corporale susceptibile de tradițiune pot forma obiectul darurilor manuale. Nici imobilele, nici mobilele incorporale nu pot forma obiectul unui dar manual, pentru că nu sunt susceptibile de a fi transferate și dobândite printr-o predare și primire efectivă.

3. Efectele contractului de donație

Obligațiile donatorului

După încheierea contractului, donatorul este obligat să predea bunul dăruit potrivit clauzelor stabilite și să-l păstreze până la predare,

răspunzând de pierirea sau deteriorarea lui provenită din culpa sa. În cazul darului manual, problema obligației nu se pune.

Spre deosebire de vânzător, în principiu, donatorul nu datorează garanție pentru evicțiune și nici pentru vicii ascunse, deoarece contractul este cu titlu gratuit.

Prin excepție, donatorul datorează garanție:

- dacă a promis expres garanția pentru evicțiune sau pentru vicii;
- dacă evicțiunea provine din faptul său personal, de exemplu, vinde imobilul donat sau vinde și predă lucrul mobil cumpărătorului, dăruit anterior prin act autentic, fapte ce contravin obligației contractuale.

Obligațiile donatarului

Când donația este pur gratuită, donatarul nu are nici o obligație, ci numai o îndatorire denumită tradițional *de recunoștință*, care, în cazurile anume determinate de lege, este sancționată prin posibilitatea dată donatorului de a revoca donația pentru cauză de ingraturitudine.

Acțiunea în executare sau în revocare poate fi intentată de către donator sau succesorii săi în drepturi.

4. Cauzele legale de revocare a donațiilor

a) Revocarea pentru neexecutarea sarcinii

b) Revocarea pentru ingraturitudine – situații:

- atentat la viața donatorului;
- delict, cruzimi, sau injurii grave;
- refuzul de alimente.

c) Revocarea pentru surveniență de copil

Donația se revocă de drept în cazul în care donatorul nu avea nici un copil în momentul încheierii contractului de donație și posterior i se naște (dobândește) un copil din căsătorie sau din afara ei.

Revocarea pentru naștere de copil operează de drept (art.836 c.civ.).

CONTRACTUL DE MANDAT

NOȚIUNE

Mandatul este contractul prin care o persoană, numită mandatar, se obligă să încheie acte juridice pe seama unei persoane, numită mandant, care îi dă această împuternicire și pe care îl reprezintă. (art. 1532 c.civ.)

Mandatul este, de regulă, un contract consensual, care ia naștere prin simplul acord de voință al părților, fără a fi supus vreunei forme speciale.

În practică mandatul se prezintă ca un înscris numit procură sau împuternicire. Procura este un act juridic unilateral care reflectă actele juridice ce urmează să fie îndeplinite de mandatar în numele mandantului. Părțile redactează un înscris pentru ca terții să poată verifica puterile conferite mandatarului, precum și limitele în care acestea pot fi executate.

Când actul juridic la care este împuternicit mandatarul să-l încheie în numele mandantului urmează să fie încheiat în formă autentică (forma autentică fiind o condiție prevăzută de lege ca o condiție de validitate a actului juridic ce se va încheia), atunci procura trebuie dată și ea în această formă, întrucât mandatul (procura) formează un tot unitar cu actul în vederea căruia a fost dat.

Mandatul poate fi expres sau tacit (atunci când rezultă din împrejurări de fapt).

CONDIȚIILE DE VALIDITATE

Capacitatea părților – mandantul trebuie să fie capabil de a contracta el însuși actul de a cărei îndeplinire l-a împuternicit pe mandatar. Prin urmare capacitatea mandantului se apreciază în funcție de natura actului ce se va încheia, respectiv act de administrare, de conservare, de dispoziție.

În ceea ce privește capacitatea mandatarului acesta trebuie să aibă capacitatea deplină de exercițiu întrucât lipsa consimțământului sau viciile de voință sunt apreciate nu numai în persoana mandantului, dar și a mandatarului.

Obiectul și întinderea mandatului

Obiectul mandatului trebuie să fie determinat, posibil și licit și trebuie să constea doar în încheierea de acte juridice de către mandatar.

Actele juridice cu caracter personal nu pot face obiectul contractului de mandat.

În ceea ce privește întinderea, mandatul poate fi special sau general (art. 1535 c.civ.). Este special atunci când se dă pentru o singură operație juridică sau pentru anumite operații determinate, și este general atunci când mandatarul primește împuternicire de a se ocupa de toate afacerile mandantului.

Pentru acte de dispoziție se cere un mandat special, fiind suficientă indicarea naturii operației juridice și obiectul ei.

Actele de conservare sau de administrare pot fi încheiate de mandatar pe baza unui mandat general.

EFECTELE CONTRACTULUI DE MANDAT

EFECTE ÎNTRE PĂRȚI

Obligațiile mandatarului

1. îndeplinirea mandatului – această obligație nu presupune neapărat încheierea actului. Sunt situații, în care, în ciuda diligențelor depuse de către mandatar, actul juridic, pentru care a fost împuternicit, nu poate fi îndeplinit. În aceste condiții răspunderea mandatarului nu va fi antrenată.
2. obligația de a da socoteală – mandatarul trebuie să dea mandantului socoteală despre îndeplinirea mandatului. Potrivit acestei obligații mandatarul este dator să dea mandantului tot ce i s-a predat în puterea mandatului pe care l-a executat, chiar dacă acestea nu s-ar cuveni mandantului (art. 1541 c.civ.), întrucât terțul păgubit va cere restituirea plății nedatorate de la mandant.
3. obligații rezultând din substituirea unei terțe persoane. În principiu , mandatarul trebuie să execute personal însărcinarea primită, însă, în contractul de mandat se poate prevedea dreptul mandatarului de a-și substitui o terță persoană, încredințându-i o parte sau toate drepturile ce-i sunt conferite de mandant. În această situație, mandatarul este ținut să răspundă de faptele substituitului în următoarele două situații:
 - a. dacă a efectuat substituirea fără să fi avut acest drept;
 - b. dacă mandantul și-a dat acordul pentru substituie, fără însă a se preciza persoana ce se substituie, iar mandatarul a substituit o persoană incapabilă sau de insolvabilitate notorie (culpa in eligendo).

În toate cazurile , mandantul are acțiune directă contra substituitului, însă acesta din urmă nu are acțiune directă contra mandantului, ci el poate să-l acționeze pe mandant doar prin intermediul acțiunii oblice.

Pluralitatea mandatarilor. Dacă împuternicirea a fost dată printr-un singur mandat mai multor mandatar, între aceștia din urmă nu există solidaritate decât dacă s-a stipulat în mod expres că între ei va exista o

solidaritate. Fiecare mandatar poate însă executa mandatul singur, dacă nu s-a prevăzut altfel în contract.

Obligațiile mandantului

1. dezdăunarea mandatarului. Mandatarul este obligat să restituie mandatarului toate cheltuielile (necesare și utile) făcute cu ocazia executării mandatului (art. 1547 c.civ.). El nu poate refuza restituirea acestor cheltuieli chiar dacă operația pentru care s-a dat mandatul nu a putut fi efectuată și nici să ceară reducerea lor pe motivul că ar fi exagerate, dacă mandatarului nu i se poate imputa vreo culpă (art. 1548 c. civ.). Mandantul trebuie să plătească și dobânzile la sumele avansate de mandatar, care curg, fără punerea în întârziere, din ziua când mandatarul a făcut plata (art. 1550 c.civ.). De asemenea, mandantul suportă și pierderile suferite de mandatar cu ocazia îndeplinirii mandatului, dacă acestuia nu i se poate reține vreo culpă (art. 1549 c.civ.)
2. plata remunerației. Când mandatul este cu titlu oneros, mandantul este obligat să plătească suma stipulată chiar dacă operația în vederea căreia a fost conferit mandatul nu a putut fi efectuată (art. 1547 c.civ.). Chiar dacă mandatul a fost executat după expirarea termenului stipulat, dar mandantul se folosește de actul încheiat, el este obligat să plătească remunerația, considerându-se că a renunțat implicit la termenul stipulat.
3. solidaritatea mandaților. Când mai multe persoane au numit un mandatar pentru a efectua o operație comună, fiecare dintre aceste persoane este răspunzătoare solidar pentru efectele mandatului, solidaritatea în acest caz fiind legală (art. 1551 c.civ.)
4. dreptul de retenție al mandatarului . Se admite că mandatarul poate reține lucrurile pe care le-a primit pentru mandat, până la achitarea cheltuielilor făcute pentru îndeplinirea mandatului. Dreptul de retenție se recunoaște și pentru garantarea altor creanțe ale mandatarului față de mandant izvorâte din raporturile de mandat.

EFECTELE FAȚĂ DE TERȚI

1. Raporturile dintre mandant și terți. Ca urmare a actelor încheiate de mandatar, între mandant și terți se creează raporturi juridice directe (în

fapt terțul tratează cu mandatarul, în drept se nasc raporturi cu mandantul). Întrucât mandantul a fost reprezentat de mandatar, toate efectele legale active sau pasive ale actului încheiat de mandatar cu terțul se resfrâng asupra mandantului; el devine personal creditorul, respectiv debitorul terțului. Trebuie menționat că actele încheiate de mandatar cu depășirea limitelor împuternicirii nu-l obligă pe mandant decât dacă acesta le ratifică expres sau tacit (art. 1546 c. civ.). În lipsa ratificării, actele excesive ale mandatarului obligă pe mandant numai în condițiile gestiunii de afaceri, ceea ce presupune dovada utilității pentru mandant a actului încheiat și numai în condițiile în care prin contractul de mandat nu s-a interzis depășirea limitelor împuternicirii.

2. Raporturile dintre mandatar și terți. Întrucât mandatarul contractează în numele și pe seama mandantului, nu se creează raporturi juridice între el și terții cu care contractează. Mandatarul care și-a depășit limitele împuternicirii va raspunde însă față de terți, în sensul că el este ținut să garanteze validitatea actelor, cu excepția situației în care el a dat posibilitate terților să cunoască întinderea și limitele împuternicirii.

ÎNCETAREA CONTRACTULUI DE MANDAT

1. Prin executare;
2. Prin expirarea termenului stipulat;
3. Prin imposibilitatea fortuită de executare;
4. Prin revocare. Ea poate fi expresă sau tacită, însă întotdeauna manifestarea de voință trebuie să fie neîndoielnică. Revocarea nu poate fi opozabilă terților decât după aducerea la cunoștința acestora.
5. Prin renunțarea mandatarului.
6. Moartea unei părți, respectiv, fie a mandantului, fie a mandatarului
7. Prin interdicție, insolvabilitate, precum și orice altă cauză care ar afecta capacitatea.

În caz de încetare a mandatului, mandatarul este obligat să restituie procura și orice act încheiat în baza acesteia mandantului, încetând cu această dată să mai acționeze în numele și pe seama mandantului.

ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ (COMODATUL)

NOȚIUNE

Împrumutul de folosință este un contract prin care o persoană, numită comodant, remite spre folosință temporară unei alte persoane, numită comodatari, un lucru cu obligația pentru acesta din urmă de a-l restitui în natură, în individualitatea sa (art. 1560 c. civ.).

Contractul de comodat face parte din categoria contractelor reale întrucât pentru valabilitatea sa este necesară nu numai manifestarea de voință ci și tradițiunea bunului (predarea).

Este un contract cu titlu gratuit (art. 1561 c. civ), dacă s-ar percepe o contravaloare pentru folosința bunului, contractul s-ar transforma într-un contract de locațiune de lucruri.

Este un contract unilateral, întrucât naște obligații numai pentru comodatari.

CONDIȚIILE DE VALIDITATE ALE CONTRACTULUI

OBIECTUL

Poate avea ca obiect numai lucruri nefungibile (individual determinate), întrucât urmează să fie restituite în natură, în individualitatea lor. Prin urmare obiectului contractului trebuie să-l constituie lucruri neconsumabile ale căror folosire nu implică consumarea lor.

Obiectul contractului de comodat îl poate constitui orice lucru- mobil sau imobil – în măsura în care împrumutarea nu este interzisă prin norme speciale ori permisă numai în anumite condiții (ex.: bunurile proprietate publică sunt inalienabile, însă ele pot fi închiriate sau concesionate).

DREPTUL TRANSMIS

Prin contract, comodatariul dobândește numai dreptul de folosință, devenind un simplu detentor precar, obligat la înapoierea lucrului (art. 1560 c. civ.)

CAPACITATEA PĂRȚILOR

Atât comodatarul, cât și comodantul trebuie să aibă capacitatea de a încheia acte de administrare. Întrucât contractul nu este translativ de proprietate, comodantul poate să nu aibă calitatea de proprietar, ci pe aceea de uzufructuar sau locatar.

DOVADA CONTRACTULUI DE COMODAT

Se poate face cu orice mijloc de probă.

EFECTELE CONTRACTULUI DE COMODAT

Obligațiile comodatului

1. Conservarea lucrului. Comodatul are obligația de a se îngriji de conservarea lucrului împrumutat ca un bun proprietar (art. 1564 c. civ.)
2. Folosirea lucrului potrivit destinației determinată prin natura lui sau prin acordul părților, sub sancțiunea de a plăti daune- interese, de a suporta riscul pieririi fortuite și rezilierea contractului.
3. Suportarea cheltuielilor de folosință. Comodatul suportă cheltuielile necesare folosinței lucrului (ex. reparațiile locative ale casei), neavând dreptul să ceară restituirea acestor cheltuieli care sunt un accesoriu al folosinței.
4. Restituirea lucrului. Comodatul are obligația de a restitui lucrul, el neputând oferi, iar comodantul nu poate cere echivalentul în bani a lucrului împrumutat, dacă restituirea în natură este posibilă. Dacă lucrul împrumutat este producător de fructe și părțile nu au convenit altfel, o dată cu lucrul comodatul este obligat să restituie și fructele. El are însă dreptul la restituirea cheltuielilor făcute pentru producerea lor (art. 484 c.civ.)
Comodatul are drept de retenție asupra lucrului până la plata cheltuielilor extraordinare, necesare și urgente făcute pentru conservarea acestuia.
Dacă comodatul refuză fără temei restituirea lucrului, comodantul are la îndemână următoarele acțiuni:
 - o acțiune în revendicare;
 - o acțiune personală, care derivă din contract. Această acțiune îl scutește pe comodant de a face dovada dreptului de proprietate asupra lucrului.
5. Scadența obligației de restituire Comodatul nu poate cere restituirea lucrului înainte de împlinirea termenului stipulat sau- dacă nu s-a prevăzut un termen- înainte de a se fi realizat trebuința comodatului ce s - a avut în vedere la încheierea contractului (art. 1572 c. civ). În cazul în care termenul nu a fost prevăzut în contract, iar lucrul este de o folosință permanentă, termenul restituirii urmează să fie stabilit de instanță.
6. Răspunderea comodatului. Acesta răspunde pentru deteriorarea sau pierirea- în tot sau în parte – a lucrului, dacă nu dovedește că acestea s-au produs fortuit, că deteriorarea este consecința uzurii lucrului fără vreo culpă din partea sa.

7. Supportarea riscurilor de către comodatari. De regulă, riscul deteriorării sau pieririi fortuite este suportat de comodant în calitate de proprietar cu următoarele excepții, când riscul este suportat de comodatari dacă:

- lucrul a fost întrebuințat contrar destinației lui determinată prin natura sa sau prin convenția părților;
- prelungește folosința după scadență și nu dovedește că lucrul ar fi pierit și la comodant;
- lucrul a fost evaluat în momentul contractării (art. 1567 c.civ.);
- a salvat un lucru al său, deși putea să salveze lucrul împrumutat, l-a lăsat să piară.

Obligațiile comodantului

1. restituirea cheltuielilor de conservare, el fiind obligat să restituie cheltuielile făcute de comodatari în vederea conservării lucrului, cheltuieli cu caracter extraordinar, necesar și foarte urgent (art. 1574 c. civ.), dar și cheltuielile făcute pentru producerea fructelor ce i-au fost predate.

2. plata despăgubirilor. Comodantul are obligația de a-l despăgubi pe comodatari pentru daunele provocate de viciile lucrului, dacă el avea cunoștință de ele și nu l-a avertizat pe comodatari (art. 1575 c. civ.). Fiind o răspundere delictuală, sarcina probei îi incumbă comodatariului.

ÎNCETAREA EFECTELOR CONTRACTULUI DE COMODAT

1. Prin restituirea lucrului.
2. Prin reziliere.
3. Prin moartea comodatariului.

ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE (PROPRIU- ZIS)

NOȚIUNE

Este un contract prin care o persoană , numită împrumutător, transmite în proprietatea unei persoane, numită împrumutat, o câtime de lucruri cu

obligația pentru împrumutat de a restitui la scadență o cantitate egală de lucruri de același gen și calitate (art. 1576 c.civ.).

Este un contract real și unilateral, iar obiectul este format atât din bunuri fungibile (de gen) cât și consumptibile, împrumutatul devenind proprietarul lor suportă riscurile (art. 1577 c. civ.); este un contract cu titlu gratuit, dar poate fi și cu titlu oneros.

CAPACITATEA PĂRȚILOR

Întrucât contractul este translativ de proprietate, împrumutătorul trebuie să aibă capacitatea necesară pentru a face acte de dispoziție (capacitate deplină de exercițiu) și să fie proprietarul lucrului care formează obiectul contractului.

Împrumutatul trebuie să aibă și el capacitatea de a efectua acte de dispoziție, cerință determinată de faptul că în cazul consumării lucrurilor împrumutate el este obligat să restituie contravaloarea acestora din patrimoniul său.

DOVADA CONTRACTULUI

Prezintă unele aspecte particulare. Astfel, dacă valoarea bunului împrumutat este mai mare de 250 lei, dovada se poate face numai cu înscris sub semnătură privată (art. 1191 c civ.), fără a fi admisibilă proba cu martori ori prezumții. Dovada cu martori este însă admisibilă dacă împrumutatul consimte la aceasta sau dacă împrumutătorul dovedește că în momentul încheierii contractului a fost în imposibilitate fortuită, fie și morală de a se preconstitui un înscris sau o imposibilitate de a conserva înscrisul doveditor preconstituit (a avut loc un incendiu, o inundație).

EFECTELE ÎMPRUMUTULUI DE CONSUMAȚIE

Obligațiile împrumutatului

1. Obligația de restituire - la scadență împrumutatul trebuie să restituie lucruri de același gen, în aceeași cantitate și de aceeași calitate, indiferent de eventuala sporire sau scădere a valorii lucrurilor dintre momentul încheierii contractului și acela al plății (art. 1584 c.civ.)

Scadeța obligației de restituire – împrumutătorul nu poate cere restituirea înainte de termen (art. 1581 c civ.), iar în lipsa stipulării unui termen instanța de judecată va stabili termenul restituirii după împrejurări (1582 c civ.). În funcție de scadența obligației de restituire se rezolvă problema începutului cursului prescripției extinctive.

Astfel, în cazul împrumutului cu termen, la expirarea termenului – când se naște și dreptul la acțiune al împrumutătorului – începe să curgă prescripția (art. 7 ali. 1 și 3 din Decretul nr. 167/1958).

În situația în care nu s-a defiit un termen, iar instanța este cea care îl stabilește, prescripția începe să curgă la data pronunțării hotărârii definitive.

2. Răspunderea împrumutatului

Dacă la scadență împrumutatul este în imposibilitate de a restitui lucruri de aceeași natură , el va face plata în bani, după valoarea pe care o au acestea la termenul și la locul restituirii (art. 1585 alin. 1 c.civ.), iar dacă termenul și locul restituirii nu au fost determinate, după valoarea lucrurilor din momentul și în locul încheierii contractului (art. 1585 alin. 2 c.civ.)

Obligațiile împrumutătorului

În principiu, împrumutătorul nu are nici o obligație. Eventualele cheltuieli de conservare sunt în sarcina împrumutatului ca proprietar.

STINGEREA ÎMPRUMUTULUI DE CONSUMAȚIE

1. prin plata – făcută la termenul stipulat în contract sau stabilit prin hotărâre judecătorească ori la data plății efectuată de bunăvoie. Întrucât termenul este stabilit, de regulă, în favoarea împrumutatului, plata se poate face în mod valabil și înainte de termen. Dacă însă termenul a fost stabilit în favoarea ambelor părți, împrumutatul nu poate face plata mai înainte de termen fără acordul împrumutătorului.
2. prin remiterea de datorie,
3. prin confuziune,
4. prin darea în plată.

CONTRACTUL DE DEPOZIT

NOȚIUNE

Este un contract prin care o persoană, numită deponent, încredințează un lucru altei persoane, numită depozitar, care se obligă să-l păstreze pe o perioadă determinată sau nedeterminată și să-l restituie la cerere.

Este un contract real, cu titlu gratuit sau cu titlu oneros, unilateral sau sinalagmatic și, în principiu, netranslativ de proprietate.

Depozitul este un contract real întrucât se formează numai din momentul predării (tradițiunii) lucrului ce formează obiectul contractului (art. 1593 alin. 2 c civ.).

Este cu titlu oneros în situația în care depozitarul desfășoară activitatea de depozitare cu caracter profesional.

În cazul în care depozitul este cu titlu gratuit el este un contract unilateral întrucât dă naștere la obligații doar în sarcina depozitarului, spre deosebire de depozitul cu titlu oneros, caz în care contractul este bilateral întrucât dă naștere la drepturi și obligații în sarcina ambelor părți.

Dem de reținut este că prin contractul de depozit nu se realizează o transmitere a dreptului de proprietate, dar nici folosința bunului, depozitarul devenind doar un detentor precar.

FELURILE CONTRACTULUI DE DEPOZIT

Codul civil distinge două feluri de depozit: depozitul propriu-zis și sechestrul (art. 1592).

La rândul lui depozitul propriu-zis are trei variante: depozitul obișnuit, depozitul necesar și cel neregulat.

DEPOZITUL OBIȘNUIT (VOLUNTAR)

CONDIȚII DE VALIDITATE

Obiectul contractului. Acest tip de contract nu poate avea ca obiect decât lucruri mobile (art. 1593 alin. 1 c civ.). Având în vedere că are loc predarea acestora (tradițiunea), aceste lucruri mobile trebuie să fie corporale. Pot forma obiectul contractului și titlurile la purtător care sunt asimilate lucrurilor mobile corporale. Presupunând obligația de restituire obiectul contractului trebuie să fie individual determinat.

Capacitatea părților. Pentru validitatea contractului se cere ca deponentul să aibă capacitatea necesară pentru a face acte de administrare, pe când depozitarul trebuie să aibă capacitatea necesară pentru a face acte de dispoziție. Nulitatea relativă a contractului pentru incapacitate poate fi invocată numai de partea incapabilă.

DOVADA CONTRACTULUI

Potrivit art. 1597 c.civ. depozitul voluntar nu se poate face decât prin înscris.. Această dispoziție trebuie interpretată în sensul că forma scrisă reprezintă o condiție ad probaționem, iar nu ad validitatem, proba contractului de depozit putând fi făcută, indiferent de valoarea bunului, cu martori sau prezumții dacă există un început de dovadă scrisă (1197 c.civ.) sau a fost în imposibilitate (materială sau morală) de a se procura o dovadă scrisă sau de a o conserva (art. 1204-1206 c.civ.)

EFECTELE CONTRACTULUI DE DEPOZIT OBIȘNUIT (VOLUNTAR)

Obigațiile depozitarului

1. obigația de păstrare- depozitarul trebuie să se îngrijească de paza lucrului depozitat cu aceeași grijă ca de propriul său lucru (art. 1599). Culpă depozitarului se apreciază în concret, în funcție de grija depusă în conservarea propriilor bunuri și nu după tipul abstract al omului prudent și diligent. Întrucât contractul cu titlu gratuit este încheiat în interesul și din inițiativa deponentului, nu se poate cere depozitarului să păstreze lucrul depozitat cu mai mare grijă decât propriile lucruri. În mod excepțional, culpa depozitarului se apreciază după tipul abstract al omului prudent și diligent în următoarele cazuri (art. 1600 c.civ):
 - când inițiativa contractului a fost luată de depozitar;
 - când depozitul este cu plată;
 - când depozitul s-a făcut în interesul depozitarului;
 - dacă s-a stipulat în contract că depozitarul răspunde pentru orice culpă.

Depozitarul nu răspunde de stricăciunile provenite din forța majoră (orice cauză străină neimputabilă), afară de cazul în care a fost pus în întârziere pentru restituirea bunului depozitat .

2. obligația de restituire – depozitarul trebuie să restituie însuși lucrul depozitat, în natură (art. 1604 alin.1 c.civ), împreună cu fructele pe care le-a perceput (art. 1608 alin. 1 c.civ.). Restituirea în natură se face în starea în care se află în momentul restituirii, riscul pieririi sau degradării fiind în sarcina deponentului. În caz de neexecutare a obligației de restituire, depozitarul datorează daune-interese pentru repararea tuturor prejudiciilor suferite de deponent. Pentru stabilirea daunelor-interese se are în vedere valoarea lucrului depozitat din momentul restituirii prin echivalent, iar nu din momentul constituirii depozitului.

Dacă depozitarul refuză, fără temei, să restituie lucru, deși acesta se află în detenția sa, deponentul poate obține executare silită în natură a obligației prin intermediul instanței judecătorești.

În caz de moarte a depozitarului obligația de restituire se transmite asupra moștenitorilor.

Depozitarul este obligat să restituie lucrul deponentului sau persoanei indicate de acesta din urmă, el neavând dreptul să pretindă ca deponentul să dovedească dreptul de proprietate asupra lucrului.

În caz de moarte a deponentului lucrul nu se poate restitui decât moștenitorilor.

Dacă deponentul a devenit incapabil după facerea depozitului, restituirea lucrului nu se poate face decât reprezentantului său legal (art. 1612 c. civ.)

Restituirea se face la locul unde se află lucrul depozitat (art. 1615 c. civ.)

Deponentul poate cere oricând restituirea lucrului, chiar dacă s-a stipulat un termen pentru restituire, întrucât se presupune că termenul a fost stipulat în interesul depozitarului. Dacă însă depozitul s-a făcut și în interesul depozitarului, acesta din urmă are dreptul la remunerația stipulată sau la daune-interese pentru prejudiciul cauzat prin restituirea anticipată.

Dacă depozitarul refuză, fără temei, să restituie lucrul depozitat deponentul poate intenta, la alegere, fie o acțiune personală - care derivă din contractul de depozit, fie o acțiune în revendicare, în calitate de proprietar

Obligațiile deponentului

1. obligații extracontractuale – deși, fiind un contract cu titlu gratuit, nu dă naștere la obligații decât în sarcina depozitarului, totuși, atunci când depozitarul a făcut cheltuieli cu conservarea lucrului sau a suferit pagube pricinuite de lucrul depozitat, deponentul are obligația acoperirii acestora..
2. plata remunerației – atunci când părțile au convenit ca depozitarul să fie remunerat;
3. ridicarea lucrului – de la locul restituirii la termenul convenit sau, în lipsă, la cel stabilit de instanță, sub sancțiunea de daune-interese.

Executarea obligațiilor deponentului este garantată prin dreptul de retenție pe care depozitarul îl are asupra lucrului depozitat, acesta din urmă putând să

refuze restituirea lucrului până la plata integrală a sumelor la care are dreptul din cauza depozitului (art. 1619 c.civ).

DEPOZITUL NECESAR

Depozitul este necesar când deponentul, fiind sub amenințarea unei întâmplări neprevăzute și care reprezintă un pericol real – incendiu, cutremur – este nevoit să încredințeze lucrul său spre păstrare unei persoane, fără a avea posibilitatea să aleagă liber persoana depozitarului și să întocmească un înscris constatator al contractului.

Dovada contractului se face cu orice mijloc de probă, indiferent de valoarea lucrurilor depozitate.

Depozitul asimilat celui necesar

Cu depozitul necesar este asimilat depozitul bunurilor aduse de călători în unitățile hoteliere. Călătorul își alege liber hotelul, însă este nevoit să aducă lucrurile sale la acel hotel și deci depozitul are în acest caz caracter oarecum necesar.

Dovada depozitului asimilat celui necesar se face cu orice mijloc de probă indiferent de valoarea bunurilor depozitate. Călătorul trebuie să dovedească că bunurile au fost aduse în hotel, inclusiv dependențele hotelului unde se lasă obișnuit lucrurile celor cazați, că au fost degradate sau furate și valoarea lor. Întrucât depozitul asimilat celui necesar este cu plată, răspunderea hotelierului este apreciată cu mai multă severitate, el răspunzând pentru orice culpă.

DEPOZITUL NEREGULAT

Se caracterizează prin faptul că are ca obiect lucruri fungibile și consumptibile, care nu trebuie să fie restituite în individualitatea lor, ci prin alte lucruri asemănătoare.

Întrucât lucrurile depozitate nu trebuie să fie restituite în individualitatea lor, ci prin alte lucruri, depozitarul devine proprietarul lor, putând folosi, culege fructele și dispune de ele, dar în calitate de proprietar suportă și riscul pieririi ori degradării fortuite. La cerere depozitarul este obligat să restituie lucruri de același gen, de aceeași calitate și cantitate, inclusiv fructele percepute.

Deoarece depozitul neregulat este translativ de proprietate, deponentul trebuie să fie proprietarul lucrurilor depozitate.

DEPUNERILE DE SUME DE BANI LA CEC

Contractul de depunere de sume de bani la CEC constituie o varietate a contractului de depozit neregulat încheiat între CEC, în calitate de depozitar, și o persoană fizică sau juridică, în calitate de deponent, prin care depozitarul se obligă să păstreze sumele de bani depuse și să le restituie, la cerere, cu dobânzile aferente, dintr-o dată sau fracționat, titularului depunerii sau reprezentantului său, iar în caz de deces al titularului, moștenitorilor.

CONTRACTUL DE SOCIETATE CIVILĂ

Notiune

Contractul de societate civila este un contract prin care două sau mai multe persoane (fizice sau juridice) se obligă, fiecare față de celelalte, să pună în comun aportul lor material și/de muncă, spre a constitui un folos și să

desfășoare împreună o activitate în vederea atingerii unui scop patrimonial comun, foloasele sau pierderile fiind împărțite între ele (art.1491 comb.cu art. 1492 alin.2 și art.1513 c.civ.).

Elemente de validitate a contractului.

Consimțământul părților

1. În vederea încheierii contractului părțile trebuie să aibă *capacitatea de a face acte de dispoziție*. Societatea civilă fiind o *asociație de persoane*, având caracter *intuitu personae*, minorul sau interzisul nu pot încheia contractul nici prin ocrotitorul său legal sau cu încuviințarea lui și nici cu autorizația autorității tutelare. Nulitatea în caz de incapacitate de exercițiu fiind relativă nu poate fi invocată de asociații capabili.

Femeia căsătorită înainte de împlinirea vârstei de 18 ani poate fi parte a contractului de societate civilă, întrucât prin încheierea căsătoriei dobândește capacitate deplină de exercițiu și deci capacitatea de a încheia acte de dispoziție. Între doi soți nu poate fi încheiat contractul de asociere; unul dintre soți poate încheia contract de societate cu alte persoane. Ca aport social, unul dintre soți poate aduce în societate bunuri proprii, dar în baza mandatului tacit reciproc și bunuri aflate în devălmășie.

2. Participarea, fie și inegală, - a tuturor părților la constituirea fondului comun prin aducerea unui aport social. În lipsa aportului social al tuturor părților nu poate exista societatea civilă.

3. Împărțirea foloaselor precum și a pierderilor între toate părțile contractante. Legea interzice, sub sancțiunea nulității, atribuirea foloaselor sau suportarea riscului pierderilor numai de către unul sau unii dintre asociați.

4. Scopul patrimonial comun (scopul lucrativ) urmărit de asociați trebuie să fie licit. Dacă scopul (sau obiectul) societății este ilicit, contractul este nul absolut..

Caractere juridice

Societatea civilă este un contract civil, cu scop lucrativ, sinalagmatic, cu titlu oneros comutativ, consensual, cu executare succesivă și încheiat intuitu personae.

Societatea civilă se deosebeste de societatea comercială prin următoarele:

1. Caracterul civil; societatea civilă, neavând calitatea de comerciant, nu încheie acte subiective de comerț și nu poate efectua nici obiective de comerț.

Din caracterul civil al societății rezultă o serie de consecințe; nu poate fi declarată în stare de faliment, litigiile în care figurează sunt de competența instanțelor civile. Spre deosebire de societățile comerciale, care sunt persoane juridice prin însuși faptul constituirii lor, societatea civilă nu are personalitate juridică.

2. Caracterul lucrativ; membrii ei urmăresc realizarea unor foloase patrimoniale pe care să le împartă între ei. Noțiunea de scop lucrativ nu trebuie să fie interpretată în sensul realizării de beneficii sub forma câștigului în bani (profit). Folosul patrimonial urmărit de asociați poate fi și de altă natură, de exemplu, realizarea unei construcții, realizarea unor case de vacanță.

3. Societatea civilă este un contract sinalagmatic în sensul că fiecare asociat se obligă față de ceilalți să-și aducă aportul social și să desfășoare activitatea la care s-a obligat. Obligațiile fiecăruia dintre asociați coincid, în esență cu cele ale celorlalți, întrucât scopul comun le unește;

4. Societatea civilă este un contract cu titlu oneros; fiecare parte urmărește să obțină un avantaj, cu particularitatea că asociatul care are obligația față de ceilalți de a aduce aportul social, nu primește un echivalent în schimb de la ceilalți față de care s-a obligat, ci va beneficia alături de ei de foloasele realizate.

Societatea civilă este un contract cu titlu oneros comutativ: obligațiile asociaților sunt cunoscute din momentul încheierii contractului și nu depind de un eveniment viitor și incert.

5. Societatea civilă este un contract consensual, putând fi încheiat prin simplul acord de voință al părților.

6. Societatea civilă este un contract cu executare succesivă, asociații fiind obligați între ei pe toată durata societății;

7. Societatea civilă este un contract încheiat intuitu personae, încadrându-se în categoria societăților de persoane. Fiind încheiat intuitu personae, încrederea reciprocă având un rol determinant, nici unul dintre asociați nu poate ceda drepturile pe care le are în societate și nici nu-și poate substitui o altă persoană ori a asocia o a treia persoană la societate fără învoirea unanimă a tuturor asociaților.

Datorită caracterului intuitu personae societatea încetează, de regulă, la moartea unuia dintre asociați, neputând fi continuată în persoana moștenitorilor asociatului decedat.

Domeniu de aplicare

Contractul de societate se poate încheia între persoane fizice în vederea construirii unei case cu mai multe apartamente sau în vederea realizării unui scop patrimonial comun.

O largă aplicabilitate o are contractul de societate în domeniul agricol, ca urmare a condițiilor create prin adoptarea Legii fondului funciar nr.18/1991, care a prevăzut constituirea unor forme de asociere de tip privat, cu sau fără personalitate juridică.

Aport social. Noțiune

În baza contractului de societate, fiecare asociat este obligat să aducă în societate o contribuție - aport social și care trebuie să fie: determinat sau determinabil, posibil și licit.

Potrivit art. 1492 alin.2 c.civ., aportul social poate consta într-o sumă de bani, alte bunuri (mobile și imobile, corporale sau incorporale, certe sau generice, fungibile și consumptibile sau fungibile și neconsumptibile) inclusiv cele viitoare sau anumite servicii. Aportul social poate să fie de valori inegale și de natură diferită.

Dacă contribuția are ca obiect un bun individual determinat și neconsumptibil sau nefungibil, aportul poate consta în proprietatea acelui bun sau numai în folosința lui. Precizăm că proprietatea bunurilor care fac parte din domeniul public nu poate fi adusă ca aport în societate, întrucât aceste bunuri sunt, potrivit Constituției, inalienabile. Nu excludem însă posibilitatea aducerii ca aport folosința unor asemenea bunuri.

Regim juridic

Sumele de bani ori alte bunuri fungibile sau consumptibile aduse ca aport devin proprietatea comună a asociaților.

Asociatul care a adus ca aport în societate proprietatea unui bun datorează garanție pentru evicțiune ca un vânzător. El răspunde ca un vânzător și pentru viciile ascunse ale lucrului, întrucât aducerea ca aport echivalează cu o vânzare.

Riscul pieirii fortuite a bunului adus ca aport se suportă după cum urmează:

Dacă a fost adus ca aport social proprietatea bunului, riscul va fi suportat de societate chiar dacă nu a fost efectiv predat.

Dacă aportul social constă numai în folosința bunului individual determinat și neconsumptibil, riscul rămâne în sarcina asociatului proprietar.

Patrimoniu social

Aporturile asociațiilor și drepturile și obligațiile contractate ulterior constituirii societății formează, în raporturile dintre asociați, un patrimoniu propriu, distinct de acela al fiecăruia dintre ei.

Durata societății

Durata în timp este de esența societății civile. Contractul prin care se constituie societatea, nu este susceptibil de executare uno ictu.

Dacă durata societății nu este determinată prin convenția părților și nu rezultă nici din particularitățile obiectului ei, ea se prezumă a fi contractată pentru toată viața asociaților și încetează mai înainte numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

Administrarea societății

Modul și organele de administrare pot fi determinate prin acordul unanim al asociațiilor.

Administrarea societății poate fi încredințată uneia sau mai multor persoane.

Dacă administrarea s-a încredințat unui singur asociat printr-o clauză specială din contractul de societate (administrator statutar), el va putea efectua toate actele fără consimțământul celorlalți și împuternicirea lui nu va putea fi revocată decât pentru o cauză legitimă, adică pentru culpă, rea administrare, etc. Dacă însuși administratorul a fost desemnat posterior încheierii contractului va putea fi revocat ca orice mandatar prin votul majorității asociaților.

Dacă gestiunea a fost încredințată mai multor asociați, fără a li se determina atribuțiile și fără a se arăta că actele trebuie făcute în comun, atunci fiecare poate încheia valabil actele necesare gestiunii societății.

Încetarea societății civile

Societatea încetează (art.1523-1531 c.civ.):

- a) Prin expirarea termenului pentru care a fost contractată;
- b) Dacă societatea a fost contractată pe termen nelimitat, prin denunțarea contractului de societate de către unul sau mai mulor asociați, notificată cu bună credință și la timp tuturor asociaților;
- c) Prin pierderea fondului social sau prin realizarea scopului (inclusiv ipoteza în care scopul a devenit imposibil de realizat);
- d) Prin moartea sau declararea judecătorească a morții unui asociat;

e) Prin punerea sub interdicție sau prin insolvabilitatea (falimentul) unuia dintre asociați;

f) Când un asociat a promis să aducă în societate proprietatea unui lucru, dacă acesta a pierit înainte de a fi fost adus ca aport în societate .

CONTRACTUL DE TRANZACȚIE

NOȚIUNE

Este un contract prin care părțile termină un proces început sau preîntâmpină un proces ce se poate naște (art. 1704 c.civ.) prin concesi reciprocă, constând în renunțări reciprocă la pretenții sau în prestații noi săvârșite ori promise de

o parte în schimbul renunțării de către cealaltă parte la dreptul care este litigios ori îndoielnic.

CARACTERE JURIDICE

Este un contract sinalagmatic întrucât părțile își asumă obligații reciproce de a nu continua sau începe procesul, în schimbul concesiilor sau prestațiilor noi făcute de cealaltă parte.

Este un contract cu titlu oneros și comutativ deoarece fiecare parte urmărește un avantaj patrimonial, iar acesta din urmă nu depinde de un eveniment viitor și incert.

Este un contract consensual.

Condiția formei scrise, prevăzută de dispozițiile art. 1705 c civ. nu este prevăzută ad validitatem, ci ad probationem. Dacă în schimbul renunțării făcută de o parte, cealaltă parte înstrăinează un bun, înstrăinare pentru care legea prevede forma scrisă, atunci contractul de tranzacție va trebui să fie încheiat, sub sancțiunea nulității absolute, în formă solemnă.

CONDIȚII DE VALIDITATE

Întrucât tranzacția implică renunțarea la un drept, iar renunțările sunt echivalentul actelor de dispoziție, părțile contractante trebuie să aibă capacitatea de a încheia acte de dispoziție.

Tranzacția nu poate avea ca obiect bunuri scoase din circuitul civil (inalienabile)

EFECTELE CONTRACTULUI DE TRANZACȚIE

Încheierea unei tranzacții împiedică părțile să formuleze din nou pretenții cu privire la drepturile stinse sau recunoscute prin tranzacție.

Tranzacția nu poate duce la constituirea unor drepturi noi, ci doar recunoașterea celor existente, având doar efect declarativ, iar nu constitutiv de drepturi..

Cu toate acestea în cazul în care în schimbul renunțărilor făcute de o parte, cealaltă parte efectuează sau promite anumite prestații, contractul de tranzacție poate servi ca just titlu având caracter constitutiv sau translativ de drepturi.

Tranzacția nu produce efecte față de terți

Probleme speciale privitoare la imobile

Bunurile care fac parte din domeniul public al statului , întrucât sunt inalienabile, nu pot fi înstrăinate nici pe calea tranzacției.

Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor pe calea tranzacției.

Dacă înstrăinarea are ca obiect un teren agricol din extravilan nu se pune problema dreptului de preemțiune.